

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΤΡΥΦΕΡΗ ΚΑΡΔΙΑ ΕΝΟΣ "ΘΗΡΙΟΥ,"

("Άρθρον του διασήμου ιστορικού Ζάν—Μπερνάρ)

ΔΕΝ υπήρξε ίσως στην Ιστορία άνθρωπος πιο αισθηματικός, πιο τρυφερός στην αισθηματική του ζωή από τον τρομερό άρχηγό της Γαλλικής Έπαναστάσεως Μαξιμιλιανό Ροβεσπιέρο, τον άνθρωπο δηλαδή που έστειλε κατά χιλιάδες τὰ θύματα στο δήμειο, τον άνθρωπο, που όπως τον παρουσιάζουν τὰ έργα του, δεν έκλεινε ούτε ίχνος ευαισθησίας μέσα του.

Και όμως ο φοβερός αυτός άνθρωπος, που ώνομάστηκε από την Ιστορία «Αδέκαστος», υπήρξε ένα πολύ φοβιστικό παιδάκι, κατόπιν ένας δειλός και συνεσταλμένος έφηβος κι' έπειτα ένας πολύ τρυφερός νέος. "Όταν ήταν παιδί, είχε τή μανία ν' ανατρέφει μετασοκώληκες και νά πηγαίνει κάθε φορά που ήταν έορτή ώμορφες λαμπάδες στο άγαλμα της Παναγίας της Μητροπόλεως του Άρράς, όπου κατοικούσε. Τό μεγάλο του πάθος όμως ήταν νά κολλάει εικόνες και χαλκομανίες σε μεγάλες κόλλες χαρτιού κι' ένοιωθε τήν πιο μεγάλη ευχαρίστησι νά τις δείχνει στους φίλους του.

Το καλοκαίρι, κατά τις διακοπές, άνέτρεφε περιστέρια, τὰ όποια περιέβαλλε με τις μεγαλύτερες φροντίδες.

Η αδελφή του Σαρλόττα γράφει σχετικώς στα «Απομνημονεύματά» της:

«Η μεγαλύτερη αδελφή μου κι' εγώ έπιθυμούσαμε νά μάς χαρίση έν' από τ' αγαπημένα του περιστέρια και του κάναμε γι' αυτό τις θερμότερες παρακλήσεις. Έκείνος όμως αρνιόταν επίμονα επί πολύ καιρό, από φόβο μήπως δέν τό περιποιόμαστε άρκετά. Μιά μέρα τέλος ύποχώρησε στις παρακλήσεις μας και μάς έδωσε ένα ώραίο περιστέρι.

Η αδελφή μου κι' εγώ κατενθουσιαστήκαμε τότε, μά ο Μαξιμιλιανός μάς έβαλε νά του ύποσχεθούμε ότι θά φροντίζαμε νά μη λείπη ποτέ τίποτε από τό περιστέρι. Του ώρκιστήκαμε χίλιες φορές και κρατήσαμε τό λόγο μας επί μερικές ήμέρες. Μά μία νύχτα ξεχάσαμε τό περιστέρι στον κήπο και, κατά τὰ μεσάνυχτα, ξέσπασε μία δυνατή θύελλα που τό σκότωσε. Μόλις τό έμαθε αυτό ο Μαξιμιλιανός, άρχισε νά χύνη θερμά δάκρυα. Τάβαλε κατόπιν μαζύ μας, μάς ειπε άσπλαχνες, σκληρές και ώρκίστηκε νά μη μάς έμπιστευθή ποτέ πειά κανένα από τ' αγαπημένα του περιστέρια!»

Τί αντίθεσις μεταξύ του ευαίσθητου παιδιού που έχυνε δάκρυα για ένα περιστέρι και του τρομερού άρχιεπαναστάτου, για τον όποιον ή ανθρώπινη ζωή δέν είχε καμμιά σημασία!

* * *

Ο νεαρός Μαξιμιλιανός ήταν τόσο ευσεβής, ώστε ο επίσκοπος του Άρράς τον συμπαθούσε ιδιαίτε- ρως και του εξασφάλισε τις σπουδές του δωρεάν στο περίφημο λύκειο του Μεγάλου Λουδοβίκου.

Ως μαθητής, ο Ροβεσπιέρος υπήρξε πολύ τακτικός, πολύ έπιμελής, και συγκατελέγετο πάντοτε μεταξύ των πρώτων τής τάξεώς του.

Όταν ο αγαθός βασιλεύς Λουδοβίκος Ιβος — ο ίδιος τον όποιον άργότερα ο Ροβεσπιέρος έστειλε στη λαιμητόμο — έπεσκέφθη τό λύκειο του Μεγάλου Λουδοβίκου, ο νεαρός Μαξιμιλιανός τον προσεφώνησε λατινιστί, σε στίχους, μεταξύ των όποιων ήσαν και οι εξής:

Χαίρε, μεγάλε βασιληά
της χώρας μας έλπιδα,
νά ζήσης χρόνια πάμπολλα
για νά γενή ή πατρίδα
ετυχισμένη και τρανή
ίνδοξη και μεγάλη.
«Ζήτω!» λοιπόν με μία φωνή
ας πούμε όλ' οι Γάλλοι.

* * *

Όταν ο πατέρας του Ροβεσπιέρου πέθανε κ' ή οικογένειά του έμεινε χωρίς πόρους, ο Μαξιμιλιανός ο όποιος σπούδαζε τότε νομικά στο Παρίσι, άρχισε νά εργάζεται τή

νύχτα, κάνοντας αντίγραφα, κι' όσα χρήματα έβγαζε έτσι τὰ έστειλε στους δικούς του.

Στο Παρίσι, ο νεαρός φοιτητής δέν είχε καθόλου περιπέτειες. Ήταν σοβαρός και ταχτικός κι' έξ άλλου διέθετε πολύ λίγα χρήματα για νά διασκεδάση. Η μόνη του διασκέδασις ήταν νά γράφει στίχους, στίχους κοινούς όμως και άτελείς στη μορφή τους. Του άρεσε νά πηγαίνει στο θέατρο και ή διάσημος ήθοποιός της έποχής δεσποινίς Ντιγκαζόν, ή όποία ήταν ώραιότατη, δέν τον άφησε άσυγκίνητο. Τής έστειλε μάλιστα μερικούς έρωτικούς στίχους, μά ή καλλιτέχνης που θρισκόταν τότε σ' όλη της τή δόξα, ούτε καταδέχτηκε καν ν' άπαντήσει στο νεαρό και φτωχό φοιτητή.

Όταν ξαναγύρισε στο Άρράς για νά εξασκήση τό επάγγελμα του δικηγόρου, τον έσκλάβωσαν τὰ κάλλη κάποιας δεσποινίδος Ντεαί. Τήν αγάπησε θερμά, μά, δειλός, καθώς ήταν πάντοτε, δέν έτόλμησε νά της εξομολογηθή τό αισθημά του. Τό άφησε πάλι νά ξεσπάση σε μετρίους στίχους, των όποιων ίδου ένα υπόδειγμα:

Είσ' ώραία... Δέν στο λέει
κάθε μέρα ο καθρέφτης;
Δέν κυττάς τον κόσμο όλο
που τὰ κάλλη σου θαυμάζει;
Μά μη δείχνης περηφάνεια
που σε κάνει νά ζεπέφτης...
Μόνο ή μετριοφροσύνη
σε μιάν ώμορφη ταιριάζει...
* * *

Έκείνη τήν έποχή έδιναν τό χειμώνα στα άστικά σπίτια του Άρράς χορούς και συγκεντρώσεις, στις όποιες συναντιόντουσαν ή καλές οικογένειες της πόλεως. Ο Μαξιμιλιανός που ήταν πρώτης τάξεως χορευτής, ευχαριστιόταν εξαιρετικά νά πηγαίνει σ' αυτά. Μιά σύγχρονός του, γράφοντας σχετικώς, τον παρουσιάζει ως εξαιρετικά κοσμικό, κομψεύόμενο και περιποιητικό προς τις δεσποινίδες, για τις όποιες ήταν «ο ίπποτικώτερος καθαλιέρος».

Μά από τήν κοσμική ζωή του Άρράς τον απέσπασε ή πολιτική, με τήν όποία άρχισε ν' ανακατεύεται και ή όποία τον άνάγκασε νά πάη στο Παρίσι.

Στο Παρίσι έμαθε τό θάνατο της δεσποινίδος Ντεαί, ο όποιος τον συνέτριψε κυριολεκτικώς. «Έκανε δυο όλόκληρες μέρες νά φάη, γράφει ή αδελφή του. Μοι έστειλε τότε ένα γράμμα, τό όποιο δέν διαβαζόταν γιατί τὰ δάκρυά του είχαν χυθή άφθονα επάνω κι' έκαναν τή μελάνη ν' ά-

* * *

Ο Ροβεσπιέρος στις κοσμικές συγκεντρώσεις του Άρράς τραγουδούσε διάφορα τραγουδάκια της μόδας και είχε φωνή πολύ άρμονική.

Επίσης άπήγγελλε ποιήματά του και, μολονότι ήσαν πολύ μέτρια, ή άπαγγελία του ήταν τόσο καλή, ώστε τὰ έξω- ράιζε.

Μά ή πολιτική τον παρέσυρε έξαφνα άπ' όλ' αυτά.

Κι' από εκείνη τήν ήμέρα, ο Μαξιμιλιανός έγινε άγνωστός.

Δέν ήταν πειά ο ευαίσθητος, ο τρυφερός και λεπτός νέος. Είχε γίνει ο τρομερός, ο άπάνθρωπος, ο αδέκαστος Ροβεσπιέρος.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Οι μεγάλοι άνθρωποι μοιάζουν με τον άετό. "Όσο περισσότερο άνεβαίνουν, τόσο λιγώτερο γίνονται όρατοί και τιμωρόνται για τό μεγαλείο των με τήν μόνωσι της ψυχής των.

* * *

Τὰ ώραία τοπία προξενούν κάποτε στην ψυχή τήν ίδια έντύπωσι τήν όποιαν και ένα καλό δοξάρι επάνω στο βιολί. Δημιουργούν τρελλά συναισθήματα, μεγαλώνουν τή χαρά και έλαφρώνουν τή δυστυχία.

Ο «Αδέκαστος»

πλωθή»